

OBSAH

Strana

PŘEDMLUVA 7

I.

VÝVOJ SCHOPNOSTI PSANÍ OD NEJRANNĚJŠÍHO
DĚTSTVÍ AŽ K DOSAŽENÍ PLNÉ ZRALOSTI PSANÍ . . . 11

Bezděčné názorné vyučování v době před návštěvou školní. Technika psaní v počátcích vyučování psaní. Převaha kreslířského prvku. Paralelita mezi úmyslností výkonu psaní člověka dosud nevyvinutého a psacího aktu dospělého padělatele. Pozvolný vývoj automatického psaní: Od impulsu tahu k impulsu písmennému. Od impulsu písmenného k impulsu slovnímu. Od impulsu slovního k impulsu větnému. Plná zralost psaní a její předpoklady. Paralelita mezi psaním a čtením; každé čtení vypsaneho rukopisu je dohadování se. První pravidla psychologického zkoumání písma.

II.

STUPEŇ RYCHLOSTI PŘI VÝKONU PSANÍ 53

Zásadní význam zjištění stupně rychlosti v písmu. Všeobecné rozdělení znaků stupně rychlosti.

A. Deset primérních pravidel o pohybu psacím.

(Paleografie a grafologie.)

Experimentální důkaz. Tabulka primérních znaků stupně rychlosti. Příklady.

B. Sekundérní znaky stupně rychlosti.

Podřízený význam písíci části těla. Skutečné a pokusné písmo slepecké. Proč Preyerovy pokusy problém zakalily. Jen trvalá ztráta zraku způsobuje naprosté přizpůsobení se prostorové orientaci pomocí čtyř (místo pěti) smyslů. Skutečný vliv prstů, ruky a předloktí na vývoj písma. Přirozený rytmický svalový tonus. Natažení svalů je obtížnější než ohnutí. Únava a křeč. Tabulka sekundérních znaků stupně rychlosti. Příklady.

C. Symptomatický význam různých znaků stupně rychlosti. Význam znaků minus (pomalosti) v písmu primérně rychlém. Význam znaků plus (rychlosti) v písmu primérně pomalém.

D. Dvojznačné znaky stupně rychlosti.

Tabulka dvojznačných znaků stupně rychlosti.

PŘIROZENOST A NEPŘIROZENOST RUKOPISNÉHO
VÝRAZU 133

Podstata přirozenosti a chtěnosti. Charakterologicky opačné typy nepřirozenosti. (Chvastoun, předstírající vlastnosti, jichž nemá, pokrytec, zatajující své skutečné vlastnosti.) Experimentální přetváření individuálního rukopisu. Výsledky a závěry. Obtížnost měnění vlastního rukopisu závisí na tom, jaké pohyby byly nacvičeny do té míry, že se staly reflexními. První (všeobecná) stupnice stupně obtížnosti jednotlivých znaků při vytváření nepřirozeného písma. Druhá stupnice doplňujících koeficientů národních abeced a systémů psaní. Návod ke kombinovanému užití obou stupnic. Směrnice, dle nichž by bylo nutno prováděti dodatečná experimentální zjištění. Stupnice nápadnosti různých znaků a experimentální odůvodnění. Mechanické pomůcky nepřirozeného výkonu psaní. Volba psacího náradí, vědomé adjustování polohy papíru. Příklady identifikací vědomě měněných rukopisů. Tabulka odporujících si znaků stupně rychlosti. Její odůvodnění a použití pro diferenciální diagnosu. Opravy tvarů písmen a jejich symptomatický význam. Nevinné a podezřelé opravy.

IV.

ÚSTŘEDNÍ NERVOVÝ SYSTÉM A VÝKON PSANÍ 201

Individuální písmo je výsledek řady mechanických, fyziologických a mentálních činitelů. Isolování vlivu jednotlivých činitelů experimentálním zkoumáním a demonstrací krajních patologických případů. Téměř nezpůsobilé psací náradí. Určité psychopatologické zabarvení charakteru jako dominující faktor při utváření individuálního vzhledu rukopisu. Nezávislost písma na tom, kterou částí těla píšeme, je-li dána dostatečná doba k nacvičení nových reflexních pohybů.

1. Rukopisy:

- a) Normální ambidexterita s tendencí stejnosměrného pohybu.
- b) Ambidexteričnost s opačnou tendencí pohybu.
- c) Utváření nových tendencí pohybu a potlačení dřívějších.

2. Nohopisy a ústopisy:

Fysiopatologické poruchy: Akutní poruchy. Chronické poruchy. 1. Svalstvo a klouby. 2. Oslepnutí. Akutní choroba oční je s to znetvořiti písmo až k nečitelnosti. Při chronické nebo nevyлéčitelné chorobě oční (trvalém oslepnutí) nastává asimilace k tomuto stavu, vzpomínky na dřívější písmo normální se stále více vyhraňují. Pro to se slepecké písmo tohoto druhu podobá písmu oné doby, kdy nastala slepota. Příklady.

V.

INDIVIDUÁLNÍ ZNAKY PÍSMO A SYMPTOMATICKÝ JEJICH VÝZNAM 239

Individuální adjustace: Adjustace počátkové, nové adjustování uprostřed slov, adjustace závěrečné, vertikální a horizontální adjustování papíru. Dvanáct činitelů, jež působí na individuální utváření písmen. Závěry z tohoto fakta pro důkaz totožnosti. Srovnávání písmen má jako důkaz indicií pouze tercierní význam. Pro charakterologické posouzení písma má tvoření písmen stejně podřízený význam, protože tvary písmen patří k znakům velmi nápadným. Jedinou výjimku zde tvoří tvar písmen: a, o, d, g, q.

Rozdělení písma na psací ploše:

Všeobecné spaciování. Horizontální spaciování. Vertikální spaciování.

Třída úrovně:

Tři skupiny znaků jakožto kriteria:

- a) Přirozenost a spontánnost nebo nepřirozenost a póza.
- b) Všeobecné, horizontální a vertikální spaciování.
- c) Positivní či negativní úchylnka od předlohy školní.

Tlak:

Tlak hmatu. Tlak psaní. Znázornění obou individuálními křivkami. Tlak rytmický, tlak nerytmický. Tlak na začátku a tlak na konci. Nedostatek tlaku z příčin fysiopatologických neb mentálních.

Těsnost a šíře:

Přirozená šíře je jedním ze znaků pravoběžnosti; úmyslně tvořená šíře je symptomem manýrovanosti. Přirozená těsnost je priméřným znakem sebekázně; umělá těsnost je znakem manýrovanosti. Známky, dle nichž lze poznati přirozenost či nepřirozenost šíře. Přirozená těsnost vzniká změnou písma původně ležatého v stojaté. Přirozená šíře vzniká změnou písma původně stojatého v ležaté.

Tah krycí:

Redukcí šíře na nulu vzniká krycí tah dolů. Jeho příčiny jsou buď fyziopatologické nebo mentální. Znamky, dle nichž lze poznati skutečnou příčinu v daném případě. Charakterologický význam krycího tahu, vzniklého z mentálních příčin.

Způsoby spojování:

Hranatý způsob spojování. Zaokrouhlené tvary spojovací: Girlandy a arkády; spojení nitkovité. Symptomatický význam různých způsobů spojování. Závislost hranatého, girlandovitého a arkádovitého duktu na systému psaní a národní abecedě. Všeobecná platnost symptomatického významu duktu nitkovitého a nezávislost jeho na naučeném systému psaní a národní abecedě. Odrůdy labilního duktu nitkovitého: Ubroušené tvary písmen; bezvýrazné tvary slov; labilní směr řádků. Poměry velikosti. Absolutní velikost a její proměnlivost. Poměry velikosti různých kategorií písmen a jejich zvětšení nebo zmenšení. Zdůraznění spodních délek. Zdůraznění horních délek.

VI.

ZNAKY POCTIVOSTI A NEPOCTIVOSTI 297

Deset znaků nepoctivosti, z nichž nejméně 4 musí býti markantně zastoupeny, aby diagnosa byla oprávněna. Odůvodnění, proč nejméně 4, a proč je lhostejno, které 4 znaky z desíti to jsou. Příklady.

VII.

METODA CHARAKTEROLOGICKÉHO ROZBORU RUKOPISU 311

Schema. Příklady: Analýsa rukopisu Otto Weininger, obrazec č. 72. Analýsa rukopisu italského státníka B. Mussoliniho, obr. č. 73. Analýsa dopisu, psaného špatným materiálem, obr. č. 20. Analýsa nepřirozeného písma, obr. č. 71. Analýsa rukopisného návrhu noty francouzské a německé vládě ve věci neutrality Belgie, psaného Sirem Edvardem Greyem dne 31. července 1914. Obr. 87, 88.

POZNÁMKY	375
GLOSÁŘE	397
ABECEDNÍ REJSTŘÍK	429
ILUSTROVANÁ PŘÍLOHA	I—LXIII